

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkışafı Agentliyi

Dini və milli tolerantlıq, millətlərərəsi münasibətlərin inkişafı etdirilməsi

Birgəyaşayışın, tolerantlığın və multikulturalizmin ana ocaqlarından olan Azərbaycan dünya mədəniyyətinin inkişafına böyük töhfələr verir. Azərbaycanla Vatikan arasında qarşılıqlı əməkdaşlıqla söykənən əlaqələr nəticəsində Azərbaycan xristian irlisinin bərpasında yaxından iştirak edir. Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın təşəbbüsü ilə Heydər Əliyev Fondu Vatikanda dünya və dini irlisinin qurunmasına böyük töhfələr verir.

Heydər Əliyev Fonduun tarixi, mədəni və dini irlisin qurunmasına xidmət edən layihələrinin Azərbaycanın sərhədləri ilə məhdudlaşmadığı məlumdur. Artıq uzun illərdir ki, Fondu dəstəyi ilə Vatikanda mühüm tarixi ehemiyət daşıyan dini abidələr bərpa edilir. Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fonduun prezidenti Mehriban Əliyevanın nəcib təşəbbüsü ilə Vatikanda bu istiqamətdə əməkdaşlıq öz bəhərəsini verir.

Oktyabrın 16-da səfər çərçivəsində Birinci vitse-prezident və ailə üzvləri Heydər Əliyev Fonduun dəstəyi ilə Müqəddəs Komodilya katakombalarının bərpası layihəsinin açılış mərasimində iştirak etdi və həyata keçirilmiş bərpa işləri ilə tanış oldular.

Vatikanın Müqəddəs Arxeolojiya üzrə Pontifik Komisiyasının prezidenti Monsenior Paskuale Yakobone Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın uzun illərdir başçılıq etdiyi komissiya ilə çox yaxından və səmərəli əməkdaşlıq etdiyini bildirdi. Paskuale Yakobone Komodilya katakombalarının açılışında iştirakına görə Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevaya dərin təşəkkürünü ifadə etdi.

Bu layihə həyata keçiriləmədən əvvəl Azərbaycan tərəfi ilə iki digər mühüm layihənin icra olunduğunu vurğulayan Komissiyanın prezidenti Müqəddəs Marçelino və Pietro, həmçinin Müqəddəs Sebastian katakombalarının bərpasına Heydər Əliyev Fonduun səyləri nəticəsində nail olduğunu vurğuladı.

"Heydər Əliyev Fonduun dəstəyi ilə bir tərəfdən mürəkkəb, lakin digər tərəfdən bizi çox ilhamlandıran, böyük enerji verən bərpa işlərini birləşə həyata keçirdik", - deyə o əlavə etdi.

Paskuale Yakobone layihə çərçivəsində Müqəddəs Arxeolojiya üzrə Pontifik Komisiyasının üzvlərinin 2024-cü ilin iyulunda Azərbaycana yaddaşqalan səfərini xatırladıb. O, bu işin yüksək seviyyədə başa çatdırılmasına görə Heydər Əliyev Fonduun dərin təşəkkürünü bildirib.

Müqəddəs Arxeolojiya üzrə Pontifik Komissiyanının sabiq prezidenti kardinal Canfranko Ravazi ölkəmizə səmimi və dərin dostluq telləri ilə

Azərbaycanın multikultural siyasetinin Vatikan izləri...

bağlı olduğunu vurğulayaraq, Azərbaycana üç dəfə səfər etdiyini diqqətə çatdırıb, səfərlər çərçivəsində Prezident İlham Əliyev tərəfindən qəbul olunduğunu və məhz onun qərarı ilə Azərbaycan dövlətinin ən yüksək mükafatlarından birinə - "Dostluq" ordeninə layiq görüldüyünü qeyd edib. Canfranko Ravazi Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevə ilə səmimi dostluq və qarşılıqlı hörmət münasibətlərindən söz açaraq deyib: "Bu münasibətlər uzun illər ərzində formalasılıb, şəxsən mənə böyük və dərin təessürat bağışlayıb. Təşkil etdiyimiz səfərlərdə Birinci vitse-prezidentin arxeolojiya sahəsinə xüsusi bağlılığının şahidi olduq. Çünkü səfərlər çərçivəsində bərpa olunan yerləri şəxsən özü ziyyərət etdi. Əlbətə ki, onun dəstəyi sayəsində, Heydər Əliyev Fonduun göstərdiyi yardım nəticəsində bu gün katakombaların açılışında əməkdaşlığıımızın yeni bir səhifəsini yazıraq. Görülmüş işlərə görə Birinci vitse-prezidente dərin təşəkkürümüz bildirirəm".

O, hər iki tərəfin bu sahədə ahəngdarlıq nümayiş etdiriyini qeyd edib.

Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyevə Müqəddəs Taxt-Taca növbəti səfərindən böyük şərəf hissini duyduğunu bildirib. Heydər Əliyev Fonduun prezidenti bunun son 14 ildə Vatikana altıncı səfəri olduğunu diqqətə çatdırıb. "Mən çox şadam ki, bizi bu illər ərzində çox gözəl əməkdaşlıq yaratmışıq. Bura yərən gelişimizdə bizim dostlarımızın sayı artır", - deyə Birinci vitse-prezident qeyd edib.

Azərbaycanın əsrlər boyu müxtəlif dinlərin və mədəniyyətlərin nümayəndələrinin arasında Komodilya katakom-

birge sülh, qarşılıqlı hörmət, tolerantlıq və harmoniya şəraitində yaşayan bir məkan olduğunu vurğulayan Mehriban Əliyeva deyib: "Bu gün bu prinsiplər həm bizim dövlət siyasetimizin əsasıdır, həm də həyat tərzimizdir. Əminəm ki, bugünkü mürəkkəb dünyada dövlətlərimiz arasında genişlənən əməkdaşlıq, dostluq əlaqələri bir nümunədir".

Birinci vitse-prezident həm Vatikanda, həm də Azərbaycanda bu layihələrdə əməyi olan şəxslərə dərin minnətdarlığını ifadə edərək bildirib: "Heydər Əliyev Fondu olaraq gələcəkdə əməkdaşlığıımızı davam etdirməyə məraqlılığımız və hazırlıq. İnanıram ki, bu fealiyyət davamlı olacaq. Sonda katolik dünyası üçün böyük mənəvi dəyərlər daşıyan "Yubiley İli" münasibətə hər birinizi təbrik edirəm. Fürsətdən istifadə edərək, sizi Azərbaycana səfərə dəvət edirəm".

Roma şəhərinin VIII bələdiyyəsinin prezidenti Amedeo Çakkeri Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın rəhbərliyi altında çalışan insanlara burada görülmüş işlərə görə təşəkkürünü bildirib. Bu layihə üzərində bir neçə il çalışdığını deyən bələdiyyə prezidenti Azərbaycan səfirliyi ilə six əməkdaşlıq etdiklərini diqqətə çatdırıb.

Səfər çərçivəsində Heydər Əliyev Fondu tərəfindən bərpa edilən Müqəddəs Komodilya katakombalarının açılışı olub.

Qeyd edilib ki, Heydər Əliyev Fonduun və Azərbaycandakı dini icmaların təmsilciliyərinin Vatikana səfəri zamanı 2021-ci il martın 4-də Fond və Müqəddəs Arxeolojiya üzrə Pontifik Komissiyyası arasında Komodilya katakom-

balarının bərpası ilə bağlı müqavilə imzalanıb. Bildirilib ki, katakombaların yerləşdiyi məkan XVIII əsrədə aşkar olunub, ilkin tədqiqatlar 1900-cü ildən başlanıb. Erkən xristianlıq dövrünə aid ilk artefaktların mövcud olduğu katakomba Felisio və Adauktus adlı xristian əzabkeşlərinin dəfn olunduğu məkan kimi də tanınır və orta əsrlərdə möminlərin ziya-rətgahı olub. Katakombada ilk xristian əzabkeş San Stefano, İsa peyğəmbərin həvari Pietroya Cənnətin açarlarını təqdim etməsi və digər mövzularda freskalar müstəsna dini və tarixi əhəmiyyət daşıyır. Ötən əsrin 50-ci illərində bu ərazidə yaşayış binalarının tikintisi katakombanın statikasına mənfi təsir göstərib. Heydər Əliyev Fonduun göstərdiyi dəstək katakombanın böyük arxeoloji dəyərə malik olan bu hissəsinə uçmaq təhlükəsindən qoruyub.

Bərpa prosesi zamanı işçilərin sağlamlığı üçün təhlükəsiz, ekoloji cəhətdən temiz materialların istifadəsi də daxil olmaqla, müasir metod və texnologiyalar tətbiq edilib. Məhsulların möhkəmləndirilməsi prosesində nanotexnologiyadan və boyalı səthlərin emalı üçün lazer texnologiyasından istifadə olunub. Bütün materiallar yeraltı mühitlə yüksək uyğunluq nəzərə alınmaqla seçilib.

Heydər Əliyev Fondu Vatikanda genişməyişli bərpa işlərini fəal şəkildə maliyyələşdirməklə dönya mədəni irlisinin qorunmasına mühüm töhfə verir. Bu təşəbbüsler Müqəddəs Taxt-Tac tərəfindən səmərəli əməkdaşlıq və mədəniyyətlərərəsi əlaqələrin möhkəmləndirilməsi nümunəsi kimi yüksək qiymətləndirilir.

Qeyd edək ki, Birinci vitse-

prezidenti Mehriban Əliyevanın Müqəddəs Taxt-Taca - Vatikana rəsmi səfəri çərçivəsində Roma Papası XIV Leo ilə görüşü baş tutub. Birinci vitse-prezident son illər ərzində Heydər Əliyev Fonduun bərpa işlərində, həmçinin elmi araşdırılarda, mədəni mübadilələrdə Müqəddəs Taxt-Tacla bir çox işlər görüyüdü.

Mehriban Əliyev Heydər Əliyev Fondu ilə Vatikan arasında imzalanmış sazişlərə əsasən bəzi layihələrin uğurla başa çatmasından sonra digərlərinin icrasına başlanıldıını vurğuladı.

Mehriban Əliyevaya bundan sonra da Heydər Əliyev Fonduun yeni təşəbbüslerlə çıxış edərək Müqəddəs Taxt-Tacla əməkdaşlığını genişləndirəcəyini deyib.

Görüşdə Müqəddəs Taxt-Tacın Azərbaycandakı Katolik Kilsəsinin fealiyyəti, eyni zamanda, ikinci Katolik Kilsəsinin tikintisi ilə əlaqədar aparılan hazırlanmış işləri barədə məlumat verildi.

Roma Papası XIV Leo Vatikan dövləti ilə Azərbaycan Respublikası arasında ikitərəflili əməkdaşlığın uzun tarixə malik olduğunu diqqətə çatdırıb. Roma Papası bir neçə il əvvəl Mehriban xanımın irəli sürdüyü təşəbbüsler sayəsində münasibətlərin xeyli inkişaf etdiyini deyərək, Birinci vitse-prezidentə təşəkkürünü bildirib. XIV Leo bu əməkdaşlığın dinlərərəsi və sivilizasiyalara rərası dialoqa çox böyük təkan verdiyini, Azərbaycanın da bu baxımdan dünya mədəniyyəsində ilk sıralarda yer aldığı qeyd edib.

İrade SARIYEVA
Yazı Azərbaycan
Respublikasının Medianın İnkışafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə çap olunur